

Hur mår Österbotten 2025? Rapport

Rådet för personer med funktionsnedsättning 31.03.2025

ÖVPH/1699/00.01.02.00/2025

Beredare Penttinen Erkki
Sjöström Pia-Maria
Kotanen Heidi

Tilläggsuppgifter: telefonnummer: 06 218 1111 (växel), fornamn.efternamn@ovph.fi

Till sektordirektörernas uppgifter hör att årligen göra en sammanställning över hur Österbotten mår utifrån åldersperspektiven barn och unga, vuxna i arbetsför ålder och äldre. Till sammanställningen hör också tillgången och tillgängligheten för olika tjänster, samt befolkningens egen åsikt om servicen och behoven. Sammanställningen utgör välfärdsområdets välfärdsberättelse. Utifrån resultaten av analysen bestäms prioriteringsområden för följande års verksamhetsplanering och budgetarbete. Under 2025 används rapporten som bakgrundsmaterial vid förnyande av välfärdsområdets strategi, servicestrategi och de olika lagstadgade planerna för främjande av välfärd och hälsa.

I sammanställningen används olika typer av offentlig statistik, såsom befolkningsstatistik och olika indikatorer som dels olika organisationer har rapporterat, dels baserar sig på olika enkätundersökningar hos befolkningen. I sammanställningen används också material från nationella och regionala myndighetsutvärderingar och välfärdsområdets egna nyckeltal, men också information från personalen, de årliga diskussionerna med kommunernas ansvariga för främjande av hälsa- och välfärd, samt respons från olika intressegrupper.

Utifrån resultaten i rapporten föreslås nedanstående områden prioriteras i arbetet med startegi, servicestrategi och lagstadgade planer för främjande av välfärd och hälsa 2025. De närmsta åren fortsätter också arbetet med att utarbeta gemensamma arbetsmetoder och -processer till den del det behövs för att ge befolkningen likvärdig service. Noteras också att organisationens kunskapsledning behöver utvecklas och att olika projekt redan från början behöver ha en tydlig förankring i den ordinarie verksamheten med plan för hur verksamheten vid behov fortsätter efter projektidens slut.

Allmänna prioriteringsområden

- åtgärder som stöder invånarnas egen aktivitet och förutsättningar för att i vardagen ta hand om sig själva och sina anhöriga. Åtgärderna ska verka hälsofrämjande, förebygga försämringar i funktionsförmågan och därmed minska behovet av social- och hälsovårdstjänster
- satsningar som minskar skillnader i hälsa, välmående och levnadsvanor mellan befolkningsgrupper
- Ta i bruk nya serviceformer och utarbeta servicekriterier i enlighet med den nya handikappservicelagen i samarbete med rådet för funktionshindrade.
- säkerställa de språkliga rättigheterna, med speciellt fokus på verksamhetsförändringar
- åtgärder som förenklar kontakterna till vård och service och förkortar vård- och service-processen som helhet, stor vikt behöver läggas på utveckling av digitala tjänster
- åtgärder som förbättrar tillgången och tillgängligheten till vård och service och tjänster som styr verksamheterna mot mera öppna vård- och serviceformer
- egen kontaktperson och kontinuitet i vården och servicen för de med långvariga eller ofta återkommande behov av social- och hälsovårdstjänster

- användning av verksamhetsformer som har visad effekt och som ger ett mervärde för de som är i behov av tjänsterna

Prioriteringsområden barn, unga och familjer

- fortsatt implementering av familjecentermodellen
- satsningar för att stärka barnen och de unga och stöda vårdnadshavarna vid olika utmaningar i familjen
- insatser för att förebygga, identifiera och ingripa vid våld och trakasserier som drabbar barn och unga
- åtgärder för att få barn och unga att röra på sig mera i samarbete med kommunerna, tredje sektorn och samarbetsparter. Vikten av fysisk aktivitet och hälsosamma levnadsvanor gäller alla åldersgrupper.
- förbättra tillgängligheten till psykosocial service på olika nivåer och klargöra arbetsfördelningen, förbättrat samarbete mellan olika aktörer som ger psykosocial service inom hälsovården, socialvården och utbildningsanordnarna. Fokusområden är mentalvårdstjänster på grundnivå för barn <13 år, missbrukartjänster för minderåriga, gemensamma arbetsprocesser och ibruktagning av terapigarantin för barn och unga <23 år.
- minska användningen av 24/7 service inom somatiska specialiserade sjukvården och utveckla öppna och halvöppna vårdformer
- tillräckliga möjligheter till korttidsvård för barn med funktionsnedsättning och i tidigt skede träning till största möjliga självständighet i vardagen och delaktighet i samhället
- utveckla den egna verksamheten för barn som placerats utanför hemmet via barnskyddet och öka andelen av dessa barn som får familjevård
- utveckla diagnostik, behandling, uppföljning och mångprofessionellt stöd vid komplexa sjukdomssymptom

Prioriteringsområden personer i arbetsför ålder

- mångprofessionellt stöda och hjälpa personer i arbetsför ålder i frågor som gäller välbefinnande, hälsa, livskontroll, jobb, studier eller uppehälle samt orken i arbetsliv i samarbete med kommuner och tredje sektorn.
- väg till självständigt boende / gemenskapsboende för unga med funktionshinder, funktionsnedsättningar eller neuropsykiatriska störningar
- Utveckla arbetsmetoder inom socialarbete avsett för unga och uppsökande / mobilt vuxensocialarbete
- dagverksamhet med låg tröskel för 16-18-åriga unga som inte reder sig i arbetsverkstäder/på andra stadiet
- stöda personer i arbetsför ålder att aktivt upprätthålla arbets-, studie- och funktionsförmågan
- i samarbete med företagshälsovården och studenthälsovården utvecklas förebyggande metoder som främjar välbefinnande och hälsa samt service- och vårdkedjor mellan välfärdsområden och företagshälsovården samt SHVS (YTHS) .
- Söka lösningar tillsammans med olika aktörer (kommuner, privata serviceproducenter och den tredje sektorn) i syfte att främja sysselsättningen av partiellt arbetsföra arbetstagare, funktionshindrade personer och personer med mentala störningar, t.ex. IPS-verksamhet.
- Utveckla service- och vårdkedjorna för klienter med neuropsykiatriska symtom
- Utveckla verksamheten i de team som bedömer arbets- och funktionsförmågan, utvidga användningen av verksamhetsmodellen Ansvarsfullt stöd för arbetsförmågan

Prioriteringsområden äldre

- åtgärder för att öka antalet äldre personer som bor hemma i alla åldersgrupper
- åtgärder för att integrera servicehandledning och ta i bruk ett förebyggande perspektiv vid styrning till tjänster/egenvård och för stöd i att bo hemma
- åtgärder för att utöka gemenskapsboende och göra boenden mångformigare.
- åtgärder för att öka de äldres möjligheter och färdigheter att använda digital service
- åtgärder som stöder smidig och vård- och serviceprocesser i rätt tid för äldre

Sektordirektör för personer i arbetsför ålder Penttinen Erkki

Föreslår att rådet för personer med funktionsnedsättning antecknar rapporten för kännedom och ger ett utlåtande om fokusområden och rapporten.

Beslut: